



Национална пацентска организация

National Patients' Organisation

Управителен съвет:

Иван Вецев
Виктор Паскалев
Елисавета Котова
Наталия Маева
Андрей Дамянов
Петя Александрова
Кинка Славова

Представляващи:

Иван Вецев
Виктор Паскалев
Наталия Маева
Елисавета Котова

Счетоводно обслужване:

„ЕМ ЕНД ДИ АКАУНТИНГ“ ЕООД

Обслужваща банка:

KBC Bank (Райфайзенбанк България ЕАД)

СЪДЪРЖАНИЕ

- | | |
|--------------------------------|---------|
| 1. Годишен доклад за дейността | стр. 6 |
| 2. Годишен финансов отчет | стр. 20 |

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЮРИДИЧЕСКО ЛИЦЕ С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ
СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА ПАЦИЕНТСКА ОРГАНИЗАЦИЯ“
ЗА 2021 ГОДИНА

Настоящият доклад за дейността на Сдружение „Национална пациентска организация“ (НПО) се изготвя на основание чл. 40, ал. 2 ЗЮЛНЦ и съдържа описание на съществените дейности, изразходваните средства за тях, връзката им с целите и програмите на организацията и постигнатите резултати; размерът на безвъзмездно полученото имущество и приходите от други дейности за набиране на средства; финансовият резултат.

НПО е учредена през януари 2010 година като обединение от юридически лица – пациентски организации. НПО е регистрирана по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза. В момента е най-голямото пациентско обединение в България, обхващащо над 80 организации, ангажирани с различни социалнозначими и редки заболявания.

Сдружението е вписано в Регистъра за юридически лица с нестопанска цел под №17375, том 357, стр. 25, по ф.д. №950/2009 г., с Булстат №175840628, със седалище в София, ул. „Чаталджа“ № 76, ет.5, офис 90. През 2018 г. със заповед № РД-01-308/16.10.2018 на Министерство на здравеопазването беше препотвърден статутът на НПО на национална представителна организация за защита правата на пациентите, за срок от 3 години, като към дата 30.09.2022 г. НПО е в процес на преподновяване на този статут (през месец октомври 2021 г. е подаден пълният набор от документи към МЗ и се очаква решение).

НПО е създадена, за да обедини пациентския глас и да представлява и защитава интересите на всички пациенти. Сдружението осъществява дейности по чл. 5 от Устава си за постигане на целите на Сдружението, формулирани в чл. 4 от същия, в следните направления, а именно:

- Развитие и утвърждаване на гражданското участие в управлението и контрола на здравната система;
- Въвеждане на принципа за равноправно тристранно партньорство между държавните органи, организацията на медицинските специалисти, сдружения на пациенти, при изработване и приемане на стратегии, критерии и норми, политики и практики в системата на здравеопазването;
- Включване на представители на пациентите в управлението на структурите в системата на здравеопазването;
- Развитие, въвеждане и утвърждаване на етични норми и правила в работата на пациентските организации, както и взаимодействието им с институциите, медиите и обществото;
- Защита и развитие на интересите и потребностите на младежта, с цел създаване на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие на младите хора,

участието им в обществения и икономическия живот, приобщаването им в обществото и насърчаването на развитието на младежта в страната.

- Изработване на обща политика на членовете си по отношение на правилата за работа със своите членове, отношенията с трети лица и оказване помощ на юридически лица, чиято дейност е свързана със защитата на правата на пациентите, подобряване условията за лечение на пациентите, подобряване качеството на живот на пациентите.
- Организиране и провеждане на конгреси, конференции, събрания, заседания, научни сесии, симпозиуми, курсове за квалификация и преквалификация, изложби, изложения, срещи с национални и регионални държавни органи и институции;
- Разработване на национални и регионални програми и методи за подобряване на теорията и практическата дейност, свързана със защитата на правата на пациентите, осигуряване достъп до адекватно лечение, подобряване условията за лечение на пациентите, подобряване качеството на живот на пациентите;
- Участие в изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани със защитата на правата на пациентите, осигуряване достъп до адекватно лечение, подобряване условията за лечение на пациентите, подобряване качеството на живот на пациентите;
- Активно взаимодействие и сътрудничество с компетентните държавни органи и институции (републикански, областни, общински) за постигане целите на Сдружението и подпомагане на съответните служби по отношение информираността им по проблематиката и взаимоотношенията им с членовете на Сдружението;
- Разработване, организиране и съфинансиране на проекти по програми по фондове за финансиране.
- Други дейности и мероприятия, непротиворечащи на закона, устава и целите на Сдружението.
- Оказване съдействие на пациентите и пациентските организации за достъп до информация за здравните политики и инициативи на страната и Европейския съюз.
- Организира информационни и консултантски услуги в подкрепа на личностното, общественото и кариерното развитие на младежта; дейности, насочени към подкрепа на младежите за успешната им трудова и житейска реализация; дейности за организиране на свободното време; насърчаване на неформалното обучение за разширяване на знанията, опита и уменията на младежите за приобщаването им към ценностите на гражданското общество, науката, културата, изкуството, предприемачеството, здравословния начин на живот, спорта, безопасността на движението по пътищата и за предотвратяване на противообществените прояви на младежите дейности в подкрепа на младежкото доброволчество. Прилага индивидуален подход и оценка на конкретните потребности на младите хора и особеностите на младежката възраст.

Според българското законодателство ръководството следва да изготвя доклад за дейността, както и финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Сдружението към края на годината, за финансовите резултати от дейността и за паричните потоци в съответствие с приложимата счетоводна рамка. Отговорността на ръководството включва и прилагане на система за вътрешен контрол за предотвратяване, разкриване и поправяне на грешки и неверни изложения, допуснати в резултат на действия на счетоводната система. В тази връзка ръководството спазва следните основни принципи в своята дейност:

- придържане към управленска и счетоводна политика, оповестявана във финансовите отчети;
- извършване на всички операции в съответствие със законите и подзаконовите нормативни актове;
- отразяване на всички събития и операции своевременно, с точен размер на сумите в подходящите сметки и за съответния отчетен период;
- спазване на принципа на предпазливост при оценката на активите, пасивите, приходите и разходите;
- установяване и прекратяване на измами и грешки;
- пълнота и правилност на счетоводната информация;
- изготвяне на надеждна финансова информация;
- придържане към международните стандарти за финансови отчети и спазване на принципа на действащо предприятие;

През отчетния период не са настъпили промени в основните принципи на управление на Сдружението.

Сдружението не извършва научноизследователска и развойна дейност.

През 2021 година Сдружението работи в следните основни направления:

1. *Ежегодни и дългосрочни проекти и инициативи на Национална пациентска организация*
 - Провеждане на X-ти Национален конгрес на пациентските организации
 - Програма „Университет за пациенти“
2. *Ключови инициативи на Национална пациентска организация по темата за достъпа до здравеопазване*
3. *Гореща линия за пациенти и консултации*
4. *Проекти по оперативни програми и финансирани от външни донори*
5. *Дейности, свързани с дейността на Европейското партньорство за достъп до качествено здравеопазване (РАСТ), на което НПО е Секретариат*
6. *Участие на НПО в здравни изложения*
7. *Отбелязване на световни дни на различни социалнозначими и редки заболявания*
8. *Експертни дейности на Национална пациентска организация*
9. *Становища, декларации, манифести и отворени писма*

ЕЖЕГОДНИ И ДЪЛГОСРОЧНИ ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ НА НАЦИОНАЛНА ПАЦИЕНТСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

X^{ти} НАЦИОНАЛЕН КОНГРЕС НА ПАЦИЕНТСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

На 4 декември 2021 г. стартира X^{ти} Национален конгрес на пациентските организации, като поради епидемичната обстановка, форумът беше проведен в период от 6 месеца (от декември 2021 г. до май 2022 г.) с хибридни ключови здравни и експертни събития.

В рамките на програмата на Конгреса, през месец декември 2021 г. се проведеха 2 събития, както следва:

- ✓ На 4 декември 2021 г. граждански организации в здравеопазването, представители на неформални инициативи за по-добър достъп до здравни грижи, както и експерти, участваха в откриващото събитие на Конгреса. Събитието се проведе хибридно, като в него участваха представители на националните организации за защита правата на пациентите, експерти от администрацията на Омбудсмана на Р България, юристи, специалисти по обществено здраве и др. Модератор на форума бе журналистът от Българската национална телевизия Мария Чернева.
- ✓ На 17 декември 2021 г. пациентски лидери, експерти и специалисти по обществено здраве дискутираха темата за профилактиката и превенцията на социалнозначимите заболявания в условията на пандемия. В рамките на събитието бяха обсъдени предизвикателствата пред профилактиката на заболяванията и Имунизационния календар на Република България в условията на пандемия, специфичната COVID профилактика за пациентите с хронични заболявания, както и значението на ваксинопрофилактиката срещу COVID-19. Специалистите представиха още модели за здравни грижи в общността и дома и програмите за профилактика в Европа. Работодателската организация БСК представи данни за профилактиката сред работещото население, а университетски изследователи акцентираха върху факторите на околната среда, като средство за превенция на хроничните заболявания. Във втората сесия на събитието лидери на пациентски организации представиха опита си в обучението на пациентите с различни хронични или редки заболявания, както и ефекта от грижата за пациентите в общността. Свои модели представиха от Национална асоциация на децата и младите хора с диабет, Българската асоциация по хемофилия, Асоциацията на пациенти с автоимунни заболявания, Сдружението „Деца с онкохематологични заболявания“ и фондация „Нана Гладуиш – Една от 8“.

Конгресът продължи и през 2022 г. със събития, засягащи различни социалнозначими заболявания и състоянието на здравната система, в които участие взеха ключови експерти в областта, представители на държавната власт, както и съсловни и пациентски организации.

ПРОГРАМА „УНИВЕРСИТЕТ ЗА ПАЦИЕНТИ“

Програмата „Университет за пациенти“ е дългосрочна инициатива на Национална пациентска организация и нейни членове, насочена към обучение и подкрепа на пациентите с хронични заболявания, техните семейства и близки.

Програмата „Университет за пациенти“ цели разработването на специфични обучителни модули, насочени както към здравните специалисти и доброволците в системата на здравеопазването, така и към самите пациенти – за придобиване на умения за самостоятелни грижи и контрол на заболяването.

1. Проект „Предсърдно мъждене“

Проектът „Предсърдно мъждене“ към Факултет „Предсърдно мъждене“ е дългогодишен проект на НПО, който има за цел да достигне до пациенти в риск, живеещи в малки населени места и с ограничен достъп до специалист. Програмата осигурява безплатни прегледи от специалист на пациенти с недиагностицирано или непроследявано предсърдно мъждене, както и такива след инсулт.

През 2021 г. програмата продължи с акциите за пациенти с предсърдно мъждене и/или прекаран инсулт в малки населени места, с ограничен достъп до специалист. Скринингите се проведеха през месеците април, октомври и ноември, като през месец ноември кампанията се осъществи в рамките на Международната седмица на предсърното мъждене (15-21 ноември). По време на инициативите бяха обхванати общо 720 пациенти от над 30 населени места.

2. Проект „Рак на дебело черво“

Проект „Рак на дебело черво“ за подкрепа на пациенти с колоректален карцином стартира още през 2016 г. към програмата Университет за пациенти след идентифициране на нуждата от осигуряване на високоспециализирана диагностика на пациентите с колоректален карцином, както и осигуряването на информационна обезпеченост за тях и техните близки. Проектът за подкрепа на пациенти с колоректален карцином включва 2 основни дейности:

- Програма за ранен достъп до специфична диагностика на RAS мутационния статус;
- Информационна обезпеченост чрез гореща линия, печатни и онлайн материали, специализирани обучения и информационни дейности.

От 1 ноември 2020 г. до 31 октомври 2021 г. са извършени тествания на 79 пациенти, като програмата продължава и през 2022 г.

3. Проект „Рак на маточна шийка“

На 18 януари 2021 г. – Европейската седмица за превенция на рака на маточната шийка, Национална пациентска организация, съвместно с Националното сдружение за профилактика на рака на маточната шийка, с подкрепата на Synevo Bulgaria, стартираха информационната кампания за профилактика и диагностика на рака на маточната шийка „Намали риска. Предпази се. Живей!“. Кампанията има за цел да повиши информираността в обществото и да даде отговорите на въпроси относно рака на маточната шийка, неговата диагностика, начините за превенция, профилактика, проследяване и др.

Като част от кампанията, в сайта на НПО www.uni.npo.bg бе създадена секция „Рак на маточната шийка“, в която е поместена важна информация относно превенцията на заболяването, различните видове профилактика, начините за проследяване, диагностициране и др. Във Facebook страницата на НПО се проведе информационна кампания, която представи важни аспекти относно рака на маточната шийка – превенция, лечение, профилактика и др.

Паралелно с това, на безплатния телефон 0800 14 515 всеки делничен ден от 9.00 до 18.00 ч. пациентски консултант предоставяше информация за рака на маточната шийка на всеки желаещ.

В рамките на кампанията бяха реализирани три безплатни уебинара, посветени на заболяването, като всеки желаещ имаше възможност да наблюдава уебинара на живо през Facebook страницата на НПО, както и да задава в реално време въпроси на лекторите, чрез секцията за коментари под видеото.

Запис от уебинарите може да бъде намерен тук:

- *Първи пациентски уебинар „Намали риска. Предпази се. Живей!“ (21.02.2021 г.)/ Лектори: д-р Маргарита Таушанова, онколог, ИСУЛ; д-р Калина Цонева, акушер-гинеколог: www.facebook.com/npo.bg/videos/717638305493050*
- *Втори пациентски уебинар „Намали риска. Предпази се. Живей!“ (26.06.2021 г.)/ Лектори: д-р Маргарита Таушанова, онколог, ИСУЛ; д-р Калина Цонева, акушер-гинеколог: www.facebook.com/npo.bg/videos/334721671658381*
- *Трети пациентски уебинар „Намали риска. Предпази се. Живей!“ (27.11.2021 г.)/ Лектори: д-р Цветелина Великова, клиничен имунолог; д-р Иван Вецев, акушер-гинеколог: www.facebook.com/npo.bg/videos/206517478328951*

КЛЮЧОВИ ИНИЦИАТИВИ НА НАЦИОНАЛНА ПАЦИЕНТСКА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО ТЕМАТА ЗА ДОСТЪПА ДО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

1. **Инициатива „COVID Алианс“** – Включва мерки за осигуряването на непрекъснатостта на грижите и лечението на уязвимите от COVID-19 пациентски групи с хронични заболявания, както и опазване на тяхното и общественото здраве в условията на пандемия.

„COVID Алианс“ е проект на НПО, създаден през март 2020 г. вследствие на пандемията от COVID-19 и рисковете, които донесе тя за българското здравеопазване и пациенти. Той се реализира съвместно със съсловни организации, водещи медицински дружества, пациенти, фармацевтичната индустрия, ИТ сектора и др. Инициативата има за цел да предложи нормативни, социално-здравни и дигитални решения, които да намалят последиците за страната и здравната система от COVID-19. Като част от инициативата бяха организирани:

- ✓ **Информационна линия 0800 14 515** в помощ на пациентите с хронични заболявания стартира на 17 април 2020 г. Линията бе създадена от Национална пациентска

организация, с подкрепата на VIVACOM и CallFlow, в помощ на пациентите. Специалисти, отговарящи на 6 различни канала, според нуждите на пациента, бяха на разположение всеки работен ден от 9.00 до 18.00 часа. През 2020 г. на съответните канали, пациентите имаха възможността да получат информация от специалисти в ендокринологията, кардиологията, онкологията и психологията, а от 11 януари 2021 г. двама специалисти – по епидемиология и имунология, предоставяха безплатно информация за наличните в момента ваксини срещу COVID-19.

Данните за дейността показват, че за 14 месеца (април 2020 г. – юни 2021 г.), 10 588 българи са потърсили безплатна медицинска помощ на горещата телефонна линия. За този период консултации предоставиха общо 29 лекари, 1 пациентски консултант и 2 психолози.

- ✓ **Информационен сайт за пациенти с хронични заболявания в условия на COVID-19** www.covid.npo.bg с актуална, достоверна и научно доказана информация от авторитетни източници, преводни материали, препоръки и съвети за пациенти с хронични заболявания, предоставяни от научните дружества, свързани с COVID-19.

Междувременно бяха проведени и следните дейности:

- Сондаж и провеждане на поредица от срещи във връзка с уеднаквяване на единна номенклатура на лекарствата.
- Медицински специалисти са организирали и са подпомагали инициативата по време на кризата, в т.ч. на информационната линия и онлайн.
- Комуникация към всички научни дружества, като някои са реагирани в спешен порядък, а други са изразили готовност да продължат работата по инициативата.
- Изградена информационна платформа с API, която е готова за внедряване/интегриране на всякакви решения, включително е-рецепта и е-протокол.

2. Проучване на НПО „Достъп до здравеопазване в условията на COVID-19“

През март 2021 г. по инициатива на Национална пациентска организация се проведе национално представително социологическо изследване сред 1004 пълнолетни граждани относно прекия им опит с достъпа до здравната система в условията на COVID-19.

Резултати от проучването

Малко над половината запитани българи (53%) са декларирали, че не са имали нужда от здравна грижа в условията на пандемията, като този процент е най-висок сред по-младите и намалява с нарастване на възрастта. 13% са срещнали проблем при посещение при личен лекар по време на пандемията, а 11% – при посещение на лекар специалист. Като се има предвид, че 1% от извадката отговаря на 55 хил. души, то може да се направи извод, че проблеми с посещението на лекар са имали приблизително 660 хил. българи. 7% са срещнали проблем при постъпване в болница, а за 6% е било трудно да продължат лечението на своето хронично заболяване. Най-висок дял на имачи проблем да лекуват свое хронично заболяване имат възрастните българи над 70 г. – 19%. Всеки четвърти (26%) споделя, че не е имал проблем с продължение на лечението си. На фона на относително невисоките проценти на хората, заявили проблеми с достъпа до здравеопазване, впечатление прави високият дял на тези,

които са казали, че са имали притеснения да посещават болнични заведения заради пандемията – 35%.

Запитване на НПО до Министерство на здравеопазването и Националната здравноосигурителна каса показва, че за периода от 19.03.2020 г. до 14.03.2021 г. на територията на цялата страна само 160 здравнонеосигурени лица са получили болнично лечение за COVID-19, заплатено със средства от държавния бюджет (на основание Чл.82, ал.1, т.1а от ЗЗ или на друго основание).

Тези данни дават основание да се смята, че финансовият фактор вероятно е представлявал препятствие за достъпа до здравна грижа за значителна част от българското население, дори в условията на пандемия.

3. Граждански дебат: „Здравеопазване на кръстопът: между пандемията и реформите“

На 25 март 2021 г. Национална пациентска организация, в партньорство с в. Капитал и Българска стопанска камара, реализира дебат с кандидатите за народни представители в 45-о Народно събрание. Събитието се проведе в навечерието на изборите за 45-о Народно събрание на Република България.

Пациентът да бъде в центъра на здравната система и да участва активно в обсъжданията на всяка стъпка от бъдещите здравни реформи. Около това се обединиха представителите на четири политически формации, регистрирани за предстоящите избори за 45-о Народно събрание у нас – Иван Тодоров от партия „Изправи се! Мутри вън!“, проф. Григор Горчев и д-р Даниела Дариткова от коалиция „ГЕРБ-СДС“, проф. Георги Михайлов от коалиция „БСП за България“, д-р Александър Симидчиев и д-р Таня Андреева от обединението „Демократична България“.

В рамките на събитието се засегнаха следните теми:

- правото на всички български граждани да имат равен достъп до качествено здравеопазване;
- проблемите пред здравноосигурителния модел в България (висок процент здравнонеосигурени лица);
- електронно здравеопазване, което да обезпечи и намали натиска върху здравната система в условията на пандемия;
- регулации, инвестиции и капацитет за електронно здравеопазване;
- персонализираната медицина като ефективен подход при лечението на заболяванията.

Също така се направи и акцент върху факта, че:

- Огромна част от допълнителните разходи за здраве в България могат да бъдат елиминирани чрез правилни политики, насочени към превенция на социалнозначимите заболявания и промоция на здравословния начин на живот.
- Световната пандемия от COVID даде тласък на електронното здравеопазване у нас и то се превърна в основен акцент не само на новите политически формации, но и на предстоящите здравни реформи.
- България е истински износител на кадри в здравеопазването, защото средно по 1000 медицински сестри и специалисти я напускат всяка година, за да работят в чужбина.

В хода на дискусиата участниците обсъдиха някои от най-наболелите теми в сектора – закъснялата дигитализация на здравните услуги, вечния проблем с финансирането и все по-осезаемият недостиг на медицински кадри. По всички въпроси партиите се съгласиха, че са необходими спешни реформи с ясно разписани мерки и срокове за изпълнение.

В края на тричасовите дебати политическите опоненти все пак се обединиха около идеята да загърбят различията си поне по отношение на здравеопазването и да продължат конструктивните дебати след изборите до постигане на единен консенсус по предстоящите реформи в сектора.

4. Граждански дебат на тема „Очаквания към здравеопазването: между пандемията и реформите (07.07.2021 г.):

Дебатът е организиран от Национална пациентска организация, в партньорство с в. „Капитал“ и Българска стопанска камара (БСК). Събитието е проведено хибридно – в присъствена и онлайн форма на участие, като в него се включиха петима кандидати за народни представители и представители на пациентски и професионално-съсловни организации, Български червен кръст, фармацевтични компании и други заинтересовани страни.

От страна на политическите партии участие в дебата взеха Иван Тодоров и д-р Десислава Малинова от „Изправи се! Мутри във!“ (ИМВ), д-р Таня Андреева и д-р Александър Симидчиев от „Демократична България“ (ДБ) и д-р Ростислава Димитрова от „Българско лято“ (БЛ).

Неправителственият сектор беше представен от проф. Асена Сербезова и Димитър Маринов от Български фармацевтичен съюз (БФС), д-р Надежда Тодоровска от Български червен кръст (БЧК), адв. Пламен Таушанов и Ренета Илиева от Българска асоциация за закрила на пациентите (БАЗП), д-р Иван Маджаров и д-р Нели Нешева от Български лекарски съюз (БЛС), Мира Ганова и Венета Куьова от DNI Клъстер, Деян Денев от ARPharM, Христина Николова от Сдружение за развитие на българското здравеопазване, Иванка Желева от СНЦ „Федерация на жените“, Милка Василева от Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ) и д-р Станимир Хасърджиев, Наталия Маева и Анна Любенова от Национална пациентска организация.

По време на събитието се представиха резултати от проучвания сред пациенти с хронични заболявания и други заинтересовани страни, проведени по инициатива на НПО.

Данните от тях показват, че в условията на ковид криза достъпът до здравеопазване е силно влошен. Като основен фактор за това се отчита претовареността на системата, както и страхът от заразяване у пациентите, които се нуждаят от здравни грижи. Силно влошена е грижата за хората с хронични заболявания, показва още проучването.

Според участниците в дебата, част от основните грешки по време на пандемията са били смесването на болни със здрави пациенти в медицинските заведения, както и спирането на плановия прием в болниците. Неправителственият сектор призова:

- ✓ за увеличение на публичните средства за здравеопазване, създаване на фонд, който да поема здравното осигуряване на доказано социално слаби български граждани и намаляване до минимум на доплащането в здравната система;
- ✓ да се обърне специално внимание на профилактиката на преболедалите COVID-19;
- ✓ за модернизация на спешната помощ, стабилизиране на финансовото състояние на общинските болници и осигуряване на достойни условия на труд и заплащане на заетите в здравеопазването;
- ✓ сериозни усилия към въвеждане на телемедицината – да се осигурят дистанционни устройства за измерване на сатурация, кръвно налягане и други показатели, за да не се притеснява пациентът, че остава без наблюдение.
- ✓ за абсолютна дигитализация на здравната система и електронен здравен картон на пациентите. Внедряването на технологиите ще спомогне за цялостната оптимизация, проследяемост и прозрачност на работните процеси в здравеопазването. Това ще позволи да се взимат информирани и ефективни решения за лечението.

5. Проучване на НПО и „Тренд“: Корупцията в здравеопазването е най-сериозният проблем според българите (юли 2021 г.)

Според резултатите 44% от българите в ситуация на COVID-19 смятат, че българската здравна система се развива в негативна посока, докато 34% са на обратното мнение. Най-младите в най-голям дял не могат да преценят какво мислят по отношение на този въпрос. Живеещите в областните и малките градове, както и в селата в по-голям дял смятат, че здравната система се е развила в негативна посока.

Това показват данните от социологическо изследване, проведено от Изследователска агенция „Тренд“ по поръчка на Национална пациентска организация в периода 5-13 юни 2021 г. Данните бяха представени от председателя на НПО д-р Станимир Хасърджиев по време на обществената дискусия „Очаквания към здравеопазването: между пандемията и реформите“.

Корупцията в здравната система е най-големият проблем за българите (22%), показва изследването. На второ място българите посочват недостатъчния брой квалифицирани кадри – 17%, а на трето място се нарежда лошото управление и законодателство – 12%.

Сред останалите изброени проблеми в българската здравна система се отчитат лошата материална база на болниците – 11%, липсата на нова апаратура – 10%, лошо отношение към пациентите, ниски заплати в сферата и т.н.

Попитани кой е най-неотложният въпрос, които трябва да се реши в сферата на здравеопазването, българите посочват отново борбата с корупцията в системата – 14% споделят това мнение. За 13 на сто неотложен проблем е подобряването на материалната база. На трето място българите посочват квалификацията на кадрите, по-добри специалисти/ качествено здравеопазване - 7%.

Сред останалите изброени отговори се отчитат липсата на кадри (6%), повишаване на заплатите на медиците и здравните работници (6%), отговорно отношение, внимание

към пациентите, качествено обслужване (5%), ефективно управление на здравните заведения и т.н.

42% от българите смятат, че здравната система се е справила с епидемията от COVID-19, докато 39% са на противоположното мнение, показва още проучването. Най-младите отново в най-голям дял не могат да дадат оценка. И на този въпрос с увеличаване на възрастта се увеличава дялът на смятащите, че българската здравна система не се е справила с пандемията. Живеещите в областните градове и малките градове в най-голям дял са на мнение, че не се е справила с пандемията.

35% от българите посочват, че имат повече доверие на здравната система след пандемията, докато 39% от своя страна споделят противоположното мнение – имат по-малко доверие. С увеличаване на възрастта се увеличава дялът на имащите по-малко доверие.

84% от българите са на мнение, че държавата трябва да отдели повече средства за здравеопазването, показва още проучването.

6. Учредяване на секция „Редки болести и трансплантации“ към НПО

През декември 2021 г. Национална пациентска организация сформира секция „Редки болести и трансплантации“, в която участие вземат организации членове на НПО, представляващи хората с този тип проблеми. Членове на секцията са сдружение „Българска асоциация по хемофилия“, фондация „Миастения гравис“, Сдружение на пациентите с дихателна недостатъчност и белодробна трансплантация, Сдружение „Българско общество на пациентите с пулмонална хипертония“ и „Национално сдружение на пациентите с митохондриални заболявания в България“.

Фокусът на действие на тази секция е:

- ✓ защита интересите на пациентите с редки болести, трансплантираните пациенти и тези, които имат нужда от трансплантация, както и грижещите се за тях;
- ✓ участие в създаването на политики, гарантиращи достъпа на тези пациенти до качествено здравеопазване и всички постижения на съвременната медицина;
- ✓ поставяне на темата за донорството в дневния ред на обществото.

Една от ключовите цели на НПО е да изгради една по-добра и солидарна среда за пациентите с редки заболявания, давайки гласност на проблемите, пред които те са изправени и повишавайки информираността в България за различните редки болести, за да покажем, че тези пациенти са равноправни членове на обществото и не следва да бъдат третирани различно.

От месец март 2021 г. Национална пациентска организация е член на EURORDIS (Европейска асоциация по редки болести).

ПРОЕКТИ ПО ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ И ФИНАНСИРАНИ ОТ ВЪНШНИ ДОНОРИ

Проект „Активни граждани за местни и национални реформи в здравеопазването“

На 15.07.2021 г. Националната пациентска организация стартира проекта „Активни граждани за местни и национални реформи в здравеопазването“, финансиран от *Фонд Активни граждани* по линия на финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

Целта на този проект е да укрепи гражданското участие в здравеопазването както на местно, така и на национално ниво. На практика това ще бъде постигнато по два начина: на местно ниво проектът ще се съсредоточи в областите Благоевград, Бургас, Видин, Враца, Сливен, Шумен, Смолян, Хасково и Плевен. Във всяка една от тези области ще бъде идентифициран местен координатор по застъпничество, който ще сформира гражданска група и ще координира изпълнението на местна застъпническа карта, която да доведе до пряко подобрене на конкретен проблем в здравеопазването. Координаторите ще получат обучение и подкрепа, ще работят в мрежа и ще обменят опит помежду си.

На национално ниво проектът ще създаде уникален за България дигитален инструмент за гражданско участие – платформа за комуникация и дебат. Интерактивната платформа ще има разнообразни функционалности и ще дава възможност на организации и граждани да подават свои сигнали, да генерират предложения, да участват в уебинари и виртуални приемни, да имат достъп до събития и ключови документи. Платформата ще бъде насочена към широката общественост и достъпна за всички граждани. Тя ще разполага с регионални секции, които ще могат да се използват за информация и дебат от гражданите на ниво област.

Местните и национални дейности на проекта ще бъдат подпомогнати чрез създаването на коалиция за реформи в здравната политика и провеждането на национално проучване за икономическа ефективност на здравеопазването. Чрез изпълнението на местните застъпнически карти и проведената чрез платформата комуникация, проектът ще генерира законодателни предложения за национални и местни нормативни промени.

Проектът „Активни граждани за местни и национални реформи в здравеопазването“ ще продължи до 14.02.2024 г.

Проект „PERSIST – Ориентиран към пациентите план за преживяемост след лечение на рак, базиран на големи масиви от данни и изкуствен интелект“

Проект „PERSIST“ - ориентиран към пациентите план за преживяемост след лечение на рак, базиран на големи масиви от данни и изкуствен интелект“ е мащабен европейски проект, финансиран по програма Хоризонт 2020 на Европейския съюз за периода 01.01.2020-8.02.2023. Той се реализира от консорциум от 13 организации от 10 европейски държави, като Национална пациентска организация е единствената пациентска организация в консорциума. Проектът има за цел да демонстрира силата на технологията за големи масиви от данни за постигане на решаващи промени в предоставянето на грижи в сферата на рака. PERSIST ще допринесе за създаването на изцяло нови знания и разбиране за това как поведението на пациентите и различните специфични за тях съпътстващи заболявания могат да повлияят на здравните резултати. Тези знания ще допринесат за подобряване на прогнозата за заболяването и улесняване на навременните медицински интервенции.

Национална пациентска организация консултира процеса на провеждане на клинично проучване в проекта и създаването на специфично мобилно приложение, ориентирано към пациенти с рак на дебелото черво и рак на гърдата. Освен това НПО ръководи работния пакет, свързан с комуникация и разпространение на резултатите. НПО поддържа комуникационните канали на проекта – уеб-страница и социални мрежи, като отговаря за комуникационните събития и публикации.

През 2021 г. НПО поддържа новинарското съдържание на сайта на проекта, разработи и поддържа блог с регулярни публикации, издава бюлетин за напредъка на проекта. През юни 2021 г. НПО организира онлайн събитие за представяне на проекта, предназначено за европейската аудитория, в което участва депутатът от Европейския парламент Томислав Сокол, представители на Европейската комисия и експерти в сферата на рака и приложението на новите технологии. НПО подпомогна синергията на проекта с други европейски проекти и сътрудничеството с големи европейски пациентски мрежи в сферата на онкологичните заболявания като Europa Donna и Digestive Cancers Europe. НПО подпомага организирането на събития от партньорите в консорциума и реализирането на научни и медийни публикации от проекта.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКОТО ПАРТНЬОРСТВО ЗА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ (РАСТ), НА КОЕТО НПО Е СЕКРЕТАРИАТ

1. Събития на групата по интереси в Европейския парламент за „Равен достъп до здравеопазване“

- Януари 2021 г. групата по интереси в Европейския парламент за „Равен достъп до здравеопазване“ проведе сесия и дискутира работната програма на РАСТ и какво трябва да бъде приоритетно през 2021 г. и 2022 г. Беше направено и изявление от евродепутатите, членове на групата, относно отговора на ЕС към COVID-19 и какво означава това за достъпа до качествено здравеопазване, което бе публично оповестено и разпространено след срещата и след официалното му разписване от всички подкрепили го евродепутати.
- Април 2021 г. се проведе събитието „Превръщане на принципите в реалност – за по-справедлив достъп до здравеопазване“.

Акценти от събитието:

- ✓ Обсъждане на публикувания доклад на HSPA за измерване на достъпа;
- ✓ Докладът Европейски семестър 2021 трябва да бъде разглеждан като приоритетен и да бъдат извлечени всички ползи от него;
- ✓ Социалните детерминанти са в основата на проблемите с достъпа до качествено здравеопазване;
- ✓ Нови инструменти за по-добро установяване на бариерите и пропуските в достъпа до здравеопазване, които са заложили в Плана за действие на Европейския стълб за социалните права.
- Декември 2021 г. се реализира събитие „Механизъм за възстановяване и устойчивост при подобряването на равния достъп до здравеопазване: изследване на нова

парадигма.“

Акценти в рамките на програмата:

- ✓ Може да има значително подобрение в здравеопазването, постигнато посредством механизма за възстановяване и устойчивост, чрез последователни и съгласувани стъпки, съобразени със здравните препоръки за страната
- ✓ Превръщането на средствата в резултати може да се постигне само чрез сътрудничество между нивата на управление, системно участие на заинтересованите страни и чрез практики за изграждане на капацитет

2. РАСТ Проекти – Модели за достъпни решения

Целта на инициативата „Модели за достъпни решения“ е да идентифицира и популяризира избрани, базирани на доказателства, работещи решения за по-добър достъп до качествено здравеопазване. Главната цел е да се предоставят на държавите членки примери и модели за високи постижения в областта на достъпа до здравеопазване, за да се проучи как те могат да бъдат възпроизведени от заинтересованите страни и/или приложени на местно, регионално ниво, или национално ниво от други държави членки на ЕС.

„Модели за достъпни решения“ цели да идентифицира най-добрите практики в цяла Европа. Консултативният съвет на „Модели за достъпни решения“ имаше ключова роля по отношение на разпространението, промотирането, повишаването на осведомеността относно важността на споделянето на най-добри практики и решения в Европа. Това е текущ процес и през 2022 г. е предвидено да се състои семинар с избраните от съвета проекти.

Консултативният съвет на „Модели за достъпни решения“ е представляван от:

- Анна Закович, AIDS Healthcare Foundation
- Професор Франк Радемакерс, University Hospitals Leuven
- Ханс Дюбоа, Eurofound
- Петра Уилсън, Health Connect Partnership
- Професор Фери Бридвелд, Federation of European Academies of Medicine
- Силвиу Попа, EFPIA
- Souzi Makri, European Alliance for Patient Access

Първи уебинар:

През април 2021 г. се проведе първият уебинар, който се състоеше от работна сесия с всички членове на консултативния съвет на проекта „Модели за достъпни решения“.

Изпращане на предложения:

Между май и ноември 2021 г. имаше призив за инициативи, които осигуряват равнопоставен достъп и грижи за пациенти с хронични заболявания, по време на несигурност, като пандемията от COVID-19.

РАСТ провежда редовни работни срещи със съответните европейски институции и генерални дирекции, за да се съгласува общи интереси и инициативи, както и за обсъждане на подходящи и релевантни теми за равен достъп до здравеопазване.

УЧАСТИЕ НА НПО В ЗДРАВНИ ИЗЛОЖЕНИЯ

Поради пандемичната обстановка и ограничената възможност, през 2021 г. Национална пациентска организация успя да вземе участие само в едно здравно изложение.

В периода 2-4 юни 2021 г. НПО участва в медицинското изложение „Булмедика/ Булдентал/ Дерма и Естетика“.

За пореден път НПО партнира на най-голямото специализирано медицинско изложение в България, където активностите на НПО и нейните членове бяха разпределени в отделните дни на изложението:

- НПО и Сдружение „ВИОМ“ проведеха информационна и скринингова акция за заболяванията на щитовидната жлеза, като посетителите имаха възможност за ехографски преглед и консултация с ендокринолог.
- НПО и Национална асоциация на децата и младите хора с диабет проведеха скринингова акция за измерване на кръвната захар, холестерола и кръвното налягане. В рамките на акцията посетителите имаха възможност за консултация, както и да получат информация за най-новите методи на лечение на захарния диабет.
- НПО и Българско общество на пациентите с пулмонална хипертония предостави възможност за измерване на нивото на кислород в артериалната кръв с пулсоксиметър, както и спирометрия.
- Сдружение „Лечение на COVID-19 с реконвалесцентна плазма“ предостави информация относно лечението на COVID-19 с реконвалесцентна плазма.

ОТБЕЛЯВАНЕ НА СВЕТОВНИ ДНИ НА РАЗЛИЧНИ СОЦИАЛНОЗНАЧИМИ И РЕДКИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

- **Световен ден на редките болести – 28 февруари 2021 г.**

На 28 февруари 2021 г. пациенти с редки заболявания оцветиха ръцете си в различни цветове. Шареният флашмоб беше по повод Световния ден на редките болести, който Национална пациентска организация отбелязва вече шеста година. Инициатива през 2021 г. премина под мотото „Редките са много. Редките са силни. Редките са горди.“

„Нашият призив с този флашмоб, като оцветихме ръцете си в различни цветове, е към здравните власти – не трябва да забравяте редките болести. Всеки един пациент с рядко заболяване трябва да има достъп до адекватна терапия, независимо колко скъпа е тя, защото всеки човешки живот е безценен“, коментира Наталия Маева, член на Управителния съвет на Национална пациентска организация. Според нея в България има над 500 000 пациенти с редки заболявания, а самите заболявания в световен мащаб са около 6000. По думите на Маева за някои от тях има терапии, но за други - не. В събитието се включиха пациенти с пулмонална хипертония, хемофилия, муковисцидоза, идиопатична белодробна фиброза, както и пациенти с трансплантации.

- **Световен ден на хипертонията – 17 май 2021 г.**

През месец май 2021 г. за 15-ти пореден път в страната стартира национална здравна кампания „Май Месец за Мерене“ по инициатива на Българската лига по хипертония (Bulgarian Hypertension League) и с подкрепата на Национална пациентска организация.

Кампанията премина под надслов „Измерване, което спасява живот. Твоя.“. Тя продължи до 17 юни 2021 г. и бе отбелязана със скринингови измервания в 12 града в страната, бяха разположени пунктове, където хората можеха да измерят артериалното си налягане със специален апарат с технология за откриване на предсърдно мъждене. Заедно с това се предоставяше информация за хипертонията, с възможност за консултации, предоставяха се материали за контрол и лечение на високо кръвно налягане и предсърдно мъждене, включително тестове за оценка на информираността на потребителите. Акцентът на кампанията беше върху предсърдното мъждене (ПМ) като най-честото и най-рисковото ритъмно нарушение, причинено от АХ.

- **Европейски ден на донорството и трансплантацията на органи – 19 октомври 2021 г.**

С информационна кампания в социалните мрежи НПО отбеляза Европейския ден на донорството и трансплантацията на органи. Денят е възможност да бъдат почетени донорите и техните семейства, както и да се отправи благодарност на специалистите по трансплантация.

Целта на инициативата бе да привлече вниманието на гражданското общество, медицинската общност и политиците от цяла Европа към значението на донорството и трансплантацията.

ЕКСПЕРТНИ ДЕЙНОСТИ НА НАЦИОНАЛНА ПАЦИЕНТСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

Както и предишни години, представители на НПО участват в множество международни проекти и инициативи, тъй като НПО е член на European Patients' Forum (EPF), International Alliance of Patients' Organizations (IAPO) и е учредител на Европейското партньорство за качествено здравеопазване (PACT).

СТАНОВИЩА, ДЕКЛАРАЦИИ, МАНИФЕСТИ И ОТВОРЕНИ ПИСМА НА НАЦИОНАЛНА ПАЦИЕНТСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

През 2021 г. Национална пациентска организация, в качеството си на национално представителна организация за защита правата на пациентите в България, написа редица становища и отворени писма по ключови проблеми в сферата на здравеопазването. Сред тях са:

- **Становище на НПО относно Национална здравна стратегия 2021-2030 (28.01.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/xfq8z>).
- **Становище на пациентски организации относно предложенията за промени в Наредбата за медицинска експертиза (05.05.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/yeai2p>).
- **Становище на НПО: Прозрачността в здравната система е ключова за доверието в нея (05.06.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/19uuwu>).
- **Становище на НПО относно препоръки за употреба на бустерна доза ваксина срещу COVID-19 при някои хронично болни пациенти, онкологично болни, пациенти с редки заболявания и трансплантирани пациенти (06.08.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/z36qik>).
- **НПО подкрепя гражданските искания за подобряването на политиките за майчино и детско здраве (08.08.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк <https://rb.gy/nqtkkg>).
- **НПО настоява промените в наредбата за дейността и вътрешния ред на лечебните заведения да се съгласуват с експертните съвети към МЗ (09.08.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/jbaxwg>).
- **НПО настоява държавата да заплаща кислородотерапията в домашни условия (19.08.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/ecuw2y>).
- **НПО осъжда опитите за дискредитиране на ваксинационната кампания у нас (22.09.2021 г.)**

(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/f9isua>).

- **Становище относно четвъртата COVID вълна и последиците от нея (10.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/qwzw1n>).
- **Становище на НПО относно правилата и реда за регулиране и регистриране на цените на лекарствени продукти за парентерална хормонална терапия на лица със злокачествени заболявания на млечна и простатна жлеза (09.11.2021 г.)**
(можете да се запознаете с текста на становището като кликнете върху следния линк: <https://rb.gy/4skdx7>).

27.09.2022 г.
гр. София

Председател на УС:
(Иван Вецев)



ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Приходите и разходите на Сдружението през 2021 г. се формират съгласно Отчета за приходите и разходите за нестопанска дейност, приложен към доклада по чл. 42, ал. 2 ЗЮЛНЦ.

Приходите на Сдружението през 2021 г. се формират, както следва:

**IV. Приходи и разходи на Сдружението през 2021 г.
Нестопанска дейност**

I. ПРИХОДИ**1. Целево (проектно) парично финансиране:**

Име на институция или организация	Сума
АМДЖЕН БЪЛГАРИЯ ЕООД	10 000.00 лв.
АСТРАЗЕНЕКА БЪЛГАРИЯ ЕООД	7 000.00 лв.
ПФАЙЗЕР ЛЮКСЕМБУРГ САРЛ, КЛОН БЪЛГАРИЯ	50 600.00 лв.
АБВИ ЕООД	36 000.00 лв.
МЕРК БЪЛГАРИЯ ЕАД	90 000.00 лв.
24/09.07.2021 ФОНД АКТИВНИ ГРАЖДАНИ БЪЛГАРИЯ	45 772.29 лв.
ФИЛИП МОРИС БЪЛГАРИЯ ЕООД	8 900.00 лв.
ТАКЕДА ФАРМАСЮТИКЪЛС	7 940.00 лв.
АЛИАНС КОВИД 19	19 188.46 лв.
БТК ЕАД	24 000.00 лв.
СМДЛ СИНЕВО БЪЛГАРИЯ ЕООД	27 394.40 лв.
FUNDACION CENTRO TECHNOLOGICO	55 593.00 лв.
НОВАРТИС ИНВЕСТМЪНТС	3 957.67 лв.
ОПРЧР - BG05M9OP1-2.32-0048-C01	36 912.79 лв.
ОБЩО	423 258.81 лв.

2. Дарения под условия:

Дарител	Сума
АМДЖЕН БЪЛГАРИЯ ЕООД	5 000.00 лв.
РОШ БЪЛГАРИЯ ЕООД	10 000.00 лв.
АРФАРМ	28 500.00 лв.
ДАРЕНИЯ ЗА COVID-19	10 000.00 лв.
ОБЩО	53 500.00 лв.

ОБЩО 1+2:**476 758.81 лв.****3. Други приходи:**

Приходи	Сума
Реимбурсации	528.45 лв.
Административни приходи РАСТ	60 190.58 лв.
ОБЩО	60 719.03 лв.

ОБЩО 1+2+3:**537 477.84 лв.****II. РАЗХОДИ****1. Разходи за нестопанска дейност:**

	Вид на разхода	Сума
A	АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ	287 898.70 лв.
	Средства за работни заплати и осигуровки	226 672.46 лв.
	Консултантски дейности, счетоводни услуги, разходи за телефон, офис материали и др. разходи за дейността	45 407.96 лв.
	Разходи за наем	15 818.28 лв.
B	ПРОЕКТИ	295 993.75 лв.
	Европейско партньорство за достъп до качествено здравеопазване (РАСТ)	57 325.54 лв.
	Проект Национален пациентски център	6 155.17 лв.
	Проект Университет за пациенти	61 185.40 лв.
	Други събития и кампании	29 737.80 лв.
	Годишен конгрес на НПО	5 936.17 лв.
	Проект Persist	69 424.45 лв.
	Алианс Covid-19	39 492.96 лв.
	ОПРЧР - BG05M9OP1-2.32-0048-C01	10 760.00 лв.
	24/09.07.2021- проект „Активни граждани за местни и национални реформи в здравеопазването“	15 976.26 лв.
B	ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	708.61 лв.
	ОБЩО – РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	584 601.06 лв.

Анализ на реализираните приходи

През 2021 г. Сдружение Национална пациентска организация не е извършвало стопанска дейност.

Общият размер на реализираните приходи от Сдружението за отчетната 2021 г. възлизат на 537 477.64 лева.

В тях се включват „приходи от финансиране“, „приходи от дарения под условие“ и „други приходи“.

Основният обем на приходите се формира от финансиране и дарения под условие – 477 хил. лв., което е с относителен дял 88.70% от общите приходи. Спрямо предходната година са реализирани с 164 хил. лв. по-малко или спад от 23.39%.

От „други приходи“ (основно свързани с реимбурсации на направени разходи и осигуряването на средства за финансиране на дейността на Сдружението) са реализирани 61 хил. лв., които е с относителен дял 11,30% от общите приходи. Спрямо предходната година са реализирани с 17 хил. лв. по-малко или намаление с 22%.

Положеният доброволен труд възлиза на 18 987 часа, или на 148 858.08 лв. (изчислено на база часова ставка 7,84 лв.) и включва доброволният труд на УС на НПО, както и на всички регионални представители във връзка с изпълнение на задълженията, делегирани им във връзка с националната представителност и ангажираността им с работата с пациенти.

Анализ на извършените разходи

Отчитането и признаването на разходите се извършва при спазване на принципите и изискванията на Счетоводната политика на Сдружение “НПО” и при отчитане формата и структурата на планираните показатели в Бюджета.

Общият размер на разходите за дейността и финансовите разходи за отчетната година възлизат на **585 хил. лв.** Спрямо предходния период разходите са по-малки с 295 хил. лв. или намаление от 33.52%.

Разходите за дейността се разглеждат в няколко основни групи – административни разходи, разходи за проекти, отрицателни курсови разходи, банкови такси и разходи за дарения.

- **Административни разходи** (включващи „средства за работна заплата“ и „разходи за социални и здравни осигуровки и др. нормативно определени плащания“, наем и издръжка на офис, канцеларски материали, хигиенни материали, разходи за телефон, счетоводно отчитане, разходи за командировка и транспорт, подлежащи на реимбурсации).

Административните разходи са на обща стойност **288 хил. лв.** спрямо предходната година те са с **56 хил. лв.** по-малко или спад с 16%.

Най-голям дял в тях имат разходите за работна заплата 227 хил. лв. В НПО работят на трудов договор служители, които администрират проектите, Партньорството за здраве на Европейско (РАСТ) и национално ниво, оказват съдействие на пациенти, обърнали се с проблем/ сигнал/ жалба към НПО, както и подпомагат дейността на членовете на НПО. От създаването си НПО започна и постоянно развива капацитет с цел осигуряване на устойчивост в развитието и дейността си. Това дава възможност за дадени дейности да не се използват поддоставчици, което намалява цената за обслужване на проектите и елиминира корупционната среда при изпълнението и обслужването на проектите.

През 2021 г. разходите за работна заплата и внесени социални и здравни осигуровки са на обща стойност 227 хил. лв. спрямо предходната година те са с 4 хил. лв. по-малко, или с спад от 1.73%

- **Разходи за проекти** (включващи средствата по провеждане на дейностите, включени в работния план).

Общият размер на разходите за дейности по проекти за годината възлиза на **296 хил. лв.** спрямо предходната година разходите са по-малки с 240 хил. лв. или намаление от 44.78%.

- **Финансови разходи** (включващи лихви, банкови такси, комисиони и др.)

Общият размер банковите такси в левове за годината възлиза на **708.61 лв.** спрямо предходната година разходите са по-високи с 313.98 лв., или увеличение с 44.31%.

- **Валутна структура**

Валутата, в която Сдружението изготвя и представя счетоводните си отчети, е български лев.

- **Методи на амортизация**

Сдружението използва линеен метод на амортизация. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

27.09.2022 г.
гр. София

Председател на УС:
(Иван Вецев)